

ת"פ 48621/05/22 - מדינת ישראל נגד פורסאן מחאמיד,

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 48621-05-22 מדינת ישראל נ' מחאמיד (עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה
נגד
הנאשם
פורסאן מחאמיד, (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד רוהיפה זכור

ב"כ הנאשם: עו"ד תמי אולמן

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע, על סמך הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעבירות הבאות: עבירות בנשק, לפי סעיפים 144(א) רישא וסיפא, 144(ב) רישא וסיפא ו-144(ג)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333+335(א)(1) לחוק העונשין; איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין; תקיפה הגורמת חבלה ממשית, עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין; נהיגה בפסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961; איסור לנהוג ללא רישיון נהיגה, עבירה לפי סעיפים 10(א) ו-162(1) לפקודת התעבורה, ונהיגה ללא פוליסת ביטוח בתוקף, עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

במסגרת ההסדר תוקן כתב האישום, אך לא הושגה הסכמה עונשית, ולעניין זה נקבע כי כל צד יעלה את טענותיו באופן חופשי.

2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי החל מתאריך 3.4.22, לרבות במועד הרלוונטי לכתב האישום, היה הנאשם פסול מלנהוג ומלהוציא רישיון נהיגה מתוקף גזר דין שניתן נגדו ביום 6.12.21 בבית משפט השלום לתעבורה בנצרת, במסגרת תיק תת"ע 20-04-2611, כאשר הדבר היה ידוע לנאשם.

כן צוין כי בין הנאשם לבין אמיר רוחי, יליד 2000 (להלן: "המתלונן"), קיימת קרבה משפחתית רחוקה.

3. עובר למועד הרלוונטי לכתב האישום, הועסק המתלונן על ידי הנאשם בעבודות בנייה למשך מספר שבועות. בין השניים נתגלעה מחלוקת על רקע אי תשלום שכרו היומי המלא של המתלונן על ידי הנאשם, בשלה הפסיק המתלונן לעבוד עם הנאשם וסירב לפנייתו לחזור לעבוד עמו. עוד סירב המתלונן להיענות לדרישת הנאשם למכור לו מכשיר טלפון נייד ששימש אותו והיה בחזקתו (להלן: "הסכסוך").

4. ביום 22.4.2022, בשעה 14:40 או בסמוך לכך, החלו חילופי הודעות קוליות באפליקציית "ווטסאפ" בין המתלונן לבין הנאשם על רקע הסכסוך, במהלכם איים הנאשם על המתלונן בכוונה להפחידו או להקניטו, באומרו "באימא שלי אני אתפוס אותך ואזיין אותך". משסירב המתלונן להשיב לנאשם בהודעה חוזרת, שב איים עליו הנאשם, באומרו "תן לי שאני אתפוס אותך אל תדאג בסדר". בהמשך, מסר המתלונן לנאשם את מיקומו בבית דודו במועאווייה (להלן: "הבית").

5. על רקע האמור, החליט הנאשם לפגוע במתלונן באמצעות ירי מנשק. לצורך כך, עובר לשעה 19:35 ולאחר ארוחת שבירת צום הרמדאן, הצטייד הנאשם באקדח אשר סוגל לירות קליע שבכוחו להמית אדם ובתחמושת (להלן: "הנשק"), והגיע לבית בנסיעה ברכב כשהוא אינו מורשה לנהיגה וללא תעודת ביטוח בתוקף.

6. בשעה 19:35 הגיע הנאשם לבית כשהוא מחזיק, נושא ומוביל ברכב את הנשק. הנאשם התקשר למתלונן באמצעות אפליקציית "ווטסאפ", ומשלא נענה צפר והמתלונן יצא מחוץ לבית. או אז, ירד הנאשם מרכבו, התקרב למתלונן כשהוא אוחז בידו את הנשק, וירה מיד מטווח קצר של מטרים אחדים כדור לעבר המתלונן, אשר קפץ ממקומו ולא נפגע. הנאשם הוסיף והתקרב אל המתלונן, ובהיותו צמוד אליו, ירה לעבר פלג גופו התחתון ירייה נוספת שפגעה בו והוא נפל. הנאשם הוסיף וירה לעבר פלג גופו התחתון של המתלונן, בעודו שוכב על הקרקע, שתי יריות נוספות אשר פגעו בו. בסך הכל נפגע המתלונן משלושה קליעים שגרמו לו לחבלה חמורה, כאשר שניים מהם פגעו בשוק רגלו השמאלית וקליע נוסף פגע בשוק רגלו הימנית.

7. בהמשך, שב הנאשם לרכבו ונכנס למושב הנהג. אמו של המתלונן, חנאן רוחי, ניגשה לעבר הרכב וניסתה לאחוז בנאשם על מנת למנוע ממנו לעזוב את המקום. או אז, נסע הנאשם לאחור, נצמד לרכב אחר וחנאן נפלה על הכביש ואיבדה הכרתה.

8. כתוצאה ממעשי הנאשם, הובהלו המתלונן ואמו לבית חולים העמק באמבולנס.

למתלונן נגרמו שני פצעי ירי כניסה ויציאה בשוק גפה שמאלית, פצע ירי כניסה ויציאה בשוק גפה ימנית תחתונה ושברים דו צדדיים בפיבולה מתחת לברכיים. בעקבות הפגיעה הוא הובהל לחדר הלם, שם בוצע

CTA גפיים תחתונות, אובחן שבר דו צדדי בטיביה ורגליו הושמו בסד גבס. בהמשך הועבר המתלונן למחלקה האורתופדית להמשך טיפול בפצעיו. בתאריך 23.4.22 עבר המתלונן הטריות פצעים וניתוח פסיטומויה בשתי שוקיו תחת הרדמה כללית והותקנה לו מערכת VAC. המתלונן שוחרר מבית החולים ביום 2.5.2022, אולם בשל החמרת מצבו הוחלט על אשפוזו מחדש בתאריך 12.5.2022 והוא נותח לצורך פתיחת אבצס. במועד הגשת כתב האישום היה המתלונן עדיין מאושפז בבית החולים.

לאמו של המתלונן נגרמו שפשופים מעל כתף ימין, בירך, בכף רגל מימין ובצד השמאלי של הגוף, בגינם טופלה בבית החולים ושוחררה בחלוף מספר שעות.

ראיות הצדדים לעונש

9. במסגרת ראיותיה לעונש הגישה המאשימה את תדפיסי המידע הפלילי והתעבורתי של הנאשם (מע/1 ו- מע/2), מהם עולה כי לחובתו שלוש הרשעות פליליות ו-26 הרשעות תעבורתיות, בגין חלקן ריצה בעבר עונשי מאסר בפועל ורישיונו נפסל. עוד הוגשו כתב האישום וגזר הדין מיום 6.12.2021 בתת"ע 2611-04-20 (נע/3), בו הוטלו על הנאשם, בין היתר, 3.5 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ו-5 חודשי מאסר על תנאי אותם ביקשה המאשימה להפעיל במצטבר לעונש שיוטל עליו בתיק זה. בהקשר זה הוגשה בנוסף החלטת בית משפט השלום לתעבורה בנצרת מיום 29.6.2022 בתיק דלעיל (מע/4), אשר הורתה על הפקעת עבודות השירות ונשיאת עונש המאסר שהוטל על הנאשם מאחורי סורג ובריח. בנוסף, הפנתה המאשימה למוצגים שהוגשו במהלך שמיעת הראיות, המעידים על החבלות שנגרמו למתלונן ולאמו.

10. מטעם ההגנה העיד המתלונן כעד אופי. הלה סיפר כי הוא והנאשם קרובי משפחה רחוקים ובעבר עבדו יחד. לדבריו, בינו לבין הנאשם קרתה אי הבנה שנפתרה, הנאשם פיצה אותו בגין הפגיעה שנגרמה לו בסך של 100,000 ₪, והוא סבור שלאחר שחרורו של הנאשם ממאסר השניים יוכלו לשמור על יחסים תקינים. במענה לשאלות ב"כ המאשימה, הדגיש המתלונן את הסבל והטראומה שנגרמו לו כתוצאה ממעשיו של הנאשם, תוך שציין כי עבר מספר ניתוחים, אחד מהם בנורבגיה, וכיום הוא עדיין מצוי בשיקום ונזקק לטיפול נפשי.

בנוסף, הגישה ההגנה דו"ח סוציאלי מטעם המחלקה לשירותים חברתיים במועצה המקומית בסמ"ה (נע/1), בו תואר מצבה הסוציו-אקונומי הקשה של משפחת הנאשם ואת הקשיים הכלכליים עמם היא מתמודדת. נאמר כי אמו של הנאשם תיארה אותו כצעיר חברותי, השומר על יחסים טובים עם בני הכפר ומבלה את רוב זמנו בעבודה, והביעה פחד ודאגה בשל מעצרו. כן הוגש מסמך המעיד על הסכם סולחה שנערך בין משפחת המתלונן לבין הנאשם ביום 18.2.2023 (נע/2), ובו נאמר כי הנאשם שילם למתלונן פיצוי בסך 100,000 ₪.

11. בטיעוניה לעונש עמדה המאשימה על הערכים החברתיים בהם פגע הנאשם במעשיו, שהינם שמירה על חיי אדם ושלמות גופו, כאשר חומרה יתרה נובעת מהעובדה שמעשיו כללו ירי מנשק חם. נטען כי לא מדובר במעשים ספונטניים, אלא כאלה שקדם להם תכנון מדוקדק, במסגרתו הצטייד הנאשם בנשק חם ונסע במיוחד למקום בו שהה המתלונן על מנת לפגוע בו בשל סכסוך של מה בכך.

המאשימה ציינה כי לצד הנזק שנגרם למתלונן ולאמו, הנזק שעלול היה להיגרם מביצוע העבירות הינו חמור ביותר ורק בנס לא נגרמו למתלונן חבלות קשות עוד יותר. נאמר כי מעשיו של הנאשם מעידים על התנהלות עבריינית, מסוכנות גבוהה וזלזול בחיי אדם.

12. הגם שהנאשם הורשע במספר עבירות, סבורה המאשימה כי מדובר ברצף של מעשים שבוצעו בטווח זמנים קצר לצורך תכלית אחת. לכן, יש לראות בכל העבירות אירוע אחד, בגינו יש לקבוע מתחם כולל הנע בין 6-8 שנות מאסר בפועל, בהתאם לפסיקה אליה הפנתה.

13. ב"כ המאשימה ביקש לא לייחס משקל יתר להסכם הסולחה שנערך בין הצדדים, שכן מדברי המתלונן כפי שנמסרו בעדות האופי עולה כי האירוע עדיין נותן בו אותותיו והוא עדיין נדרש לטיפולים, הן במישור הפיזי והן במישור הנפשי.

14. נוכח עברו הפלילי של הנאשם, עתרה המאשימה לגזור את עונשו ברף הבינוני של המתחם המוצע על ידה, ולהפעיל במצטבר את עונש המאסר המותנה בן 5 חודשים שהוטל עליו בתת"ע 20-04-2611. כן ביקשה שלא לנכות את תקופת המאסר בה נשא הנאשם במסגרת התיק הנ"ל מהעונש שיוטל עליו בתיק זה. בנוסף, ביקשה המאשימה להטיל על הנאשם מאסר מותנה ופיצוי למתלונן, לפסול אותו מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה ארוכה ומשמעותית, להפעיל במצטבר את הפסילה המותנית בת 4 חודשים שהוטלה עליו ולהשית עליו פסילה על תנאי.

15. בפתח טיעוניה, ביקשה ההגנה להתחשב בהודאת הנאשם, המבטאת חרטה כנה ואשר הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר. לאחר ניהול מספר ישיבות הוכחות ועל אף העובדה שחלק מעדי התביעה לא התייצבו למסור עדותם, בחר הנאשם לקחת אחריות על מעשיו.

16. בניגוד לעמדת המאשימה, ביקשה הסנגורית ליתן משקל משמעותי להסכם הסולחה, במסגרתו פיצה הנאשם את המתלונן ומשפחתו על העוול שנגרם להם. הודגש כי בתי המשפט קבעו לא אחת כי להסכם סולחה חשיבות רבה בפתרון סכסוכים. המתלונן פרט אמנם בעדותו על אודות הנזק והסבל שנגרמו לו כתוצאה מפגיעתו, אך יחד עם זאת ברי כי פניו לשלום והוא מוחל לנאשם.

17. בנוסף ביקשה ב"כ הנאשם להתחשב בעובדה כי מרשה שוהה במעצר מאז קרות האירוע. במהלך תקופה זו היה לו זמן לחשוב על הנזק שגרם לקורבן והוא מבין כי מגיע לו עונש על מעשיו. מדובר בנאשם צעיר, יליד 1994, המגיע ממשפחה בעלת רקע סוציו-אקונומי מורכב. אמו פרנסה אותו ואת אחיו לאורך השנים, ובבגרותו הוא עבד שנים רבות בבניין ועזר בפרנסת הבית. נאמר כי אמו של הנאשם זקוקה לו, ובשל המצוקה הכלכלית של משפחתו ראוי שלא יוטל עליו מאסר ממושך.

18. לאחר שהפנתה לפסיקה המשקפת לשיטתה את מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים ואף חמורים יותר, ביקשה ההגנה לא למצות את הדין עם הנאשם ולהטיל עליו עונש מאסר קצר. נוכח העובדה כי במסגרת הסכם הסולחה הוא שילם סך של 100,000 ₪, ביקשה הסנגורית להימנע מלהטיל עליו פיצוי נוסף.

דברו האחרון של הנאשם

19. בדברו האחרון הביע הנאשם חרטה על מעשיו וביקש סליחה מהמתלונן ומבית המשפט.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

20. מתחם העונש ההולם ייקבע, ככלל, בהתאם לעיקרון ההלימה, שהוא עקרון על בגזירת העונש המחייב קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ובנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (סעיף 40ב לחוק העונשין). בקביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין.

21. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירות הנשק והאלימות בהן הורשע הנאשם הם שלמות גופו ובטחונו של אדם כמו גם השמירה על גופו ובטחונו של הציבור בכללותו, בשים לב לכך שהירי בעניינינו בוצע בקרבת בית מגורים. העבירות של נהיגה בפסילה ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח פוגעות בערך המוגן של שלום הציבור מפני נהיגה בידי מי שאינם מורשים וכן פוגעות בסדר הציבורי ובשלטון החוק.

22. מעשיו של הנאשם חמורים ביותר. על רקע של מחלוקת על עניינים של מה בכך, גמלה בלבו של הנאשם ההחלטה לירות לעבר המתלונן ולפגוע בו פגיעה חמורה. המחלוקת בין הצדדים נסובה סביב אי תשלום שכרו היומי המלא של המתלונן שהועסק על ידי הנאשם בעבודות בניה משך מספר שבועות. בנוסף, סירב המתלונן למכור לנאשם את מכשיר הטלפון הנייד ששימש אותו בתמורה לסכום כסף מסוים. בעקבות כך,

ולאחר חילופי דברים בין השניים באמצעות אפליקציית וואטסאפ במהלכם איים הנאשם על המתלונן, הגיע הנאשם לבית דודו של המתלונן כשהוא מחזיק, נושא ומוביל אקדח ותחמושת. משיצא המתלונן מהבית לקראת הנאשם, לאחר שזה התקשר אליו, ירד הנאשם מהרכב כשהוא אוחז בנשק, התקרב למתלונן וירה לעברו כדור ממרחק של מטרים ספורים שלא פגע בו לאחר שהמתלונן קפץ ממקומו. לאחר הירי הראשון, התקרב הנאשם אל המתלונן ובהיותו צמוד אליו ירה לפלג גופו התחתון ירייה נוספת שפגעה במתלונן והוא נפל. הנאשם לא הסתפק בכך, אלא הוסיף וירה לעבר פלג גופו התחתון של המתלונן שתי יריות שפגעו בו בעודו שכוב על הקרקע. בסך הכל נפגע המתלונן משלושה קליעים - שניים פגעו בשוק רגל שמאל וקליע אחד שפגע בשוק רגל ימין. בשלב זה אמו של המתלונן נגשה לעבר רכבו של הנאשם בעוד הנאשם יושב במושב הנהג וניסתה לאחוז בו על מנת למנוע ממנו לעזוב את זירת האירוע. הנאשם נסע לאחור, נצמד לרכב אחר, ואמו של המתלונן נפלה על הכביש ואיבדה את הכרתה. את הנסיעה לזירת האירוע וממנה עשה הנאשם כשהוא נוהג ברכב, בעודו בפסילה.

23. כפי שצוין הנסיבות של ביצוע עבירות האלימות בענייננו הן חמורות ביותר. הנאשם התנהל בבריונות ובאכזריות כלפי המתלונן וירה לעברו ללא כל חמלה בעודו עומד בפתח ביתו של דודו. הקלות שבה שלף הנאשם אקדח וירה בדם קר במתלונן, תחילה בעודו צמוד אליו ובהמשך עוד שתי יריות ממרחק קצר ביותר, אינה נתפסת. הנאשם לא חס על המתלונן גם לאחר שפגע ברגלו בירייה הראשונה, אלא המשיך וירה בו עוד שתי יריות מטווח קצר, שפגעו בו, בעודו שכוב על הקרקע.

בעקבות מעשי הנאשם נגרמו למתלונן חבלות חמורות שחייבו את אשפוזו משך עשרה ימים במהלכם עבר טיפולים רפואיים שונים ושתי רגליו הושמו בסד גבס. המתלונן שוחרר ביום 2.5.2022 אלא שעשרה ימים לאחר מכן הוא אושפז בשנית בעקבות החמרה במצבו והוא נזקק לניתוח ואשפוז ממושך. בכתב האישום שהוגש ביום 23.5.2023 נאמר כי נכון למועד הגשת כתב האישום המתלונן עדיין מאושפז ומטופל בבית החולים. אוסיף כי גם מהתרשמות בלתי אמצעית מהמתלונן במהלך עדותו בפניי, יכולתי להתרשם מהצליעה בהליכתו. אין ספק כי מדובר בפגיעה משמעותית שהסבה למתלונן, בחור צעיר בראשית חייו, סבל רב ואפשר והיא תלווה אותו כל ימיו.

24. בית המשפט העליון חזר באין ספור הזדמנויות, בייחוד בשנים האחרונות, על כך שחומרתן היתרה של העבירות בנשק, מחייבת החמרה בענישה, בין היתר בשים לב לנזק האדיר שהן מסבות לחברה ונוכח העובדה שהן הפכו ל"מכת מדינה". החמרה זו מתחייבת ביתר שאת בעת האחרונה, שעה שעברייני הנשק משתוללים ברחובות הערים והישובים, זורעים פורענות ומטילים חתתם על אזורים שלמים בהם התושבים חיים תחת חרדה קיומית יומיומית לשלומם וביטחונם. בע"פ 4456/21 **מדינת ישראל נ' אבו עבסה**, (23.1.2022), נקבע כי:

"רבות דובר ונכתב על השימוש הנרחב שנעשה בחברה בישראל בכלל ובמגזר הערבי בפרט, בנשק בלתי חוקי. חדשות לבקרים אנו עדים לתוצאותיו ההרסניות

בדמות גרימת נזקים בגוף ובנפש לאזרחים תמימים, ופגיעה ממשית בביטחונם האישי וברווחתם. לא פעם עמד בית משפט זה על הצורך בענישה מרתיעה ומחמירה על מנת למגר תופעה זו, וכפי שקבעתי במקרה אחר:

"השימוש בנשק חם ככלי ליישוב סכסוכים הפך לרעה חולה, וכמעשה של יום ביומו גובה חיי אדם ולעיתים אף את חייהם של חפים מפשע אשר כל חטאם היה כי התהלכו באותה עת ברחובה של עיר. בשנים האחרונות אף חלה עליה מתמדת במספר אירועי הירי המדווחים למשטרה (ראו למשל: דו"ח מבקר המדינה התמודדות משטרת ישראל עם החזקת אמצעי לחימה לא חוקיים ואירועי ירי ביישובי החברה הערבית וביישובים מעורבים 28 (2018)). על רקע המציאות אותה אנו חווים למרבה הצער מדי יום, אנו עדים לקריאה ציבורית נרגשת להגברת האכיפה כלפי עבירות נשק - ולהחמרה במדיניות הענישה הנוהגת. [...]

בהתאם לכך ולנוכח ריבוי מקרי הירי, יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה כלפי ביצוע עבירות החזקת נשק שלא כדין, ועל אחת כמה וכמה שימוש בנשק חם ופציעתם של קורבנות שונים עקב כך. הצורך במדיניות ענישה מחמירה נחוץ במיוחד כאשר השימוש בנשק גורר פגיעה בגוף ובנפש, וכאשר מבצעי העבירות אינם מוסרים את כלי הנשק לידי רשויות החוק - ובכך מוסיפים לפגוע בביטחון הציבור וקיים חשש תמידי לשימוש עברייני חוזר בנשק זה, כמו גם להגעתו של נשק זה לגורמים עוינים ובכללם גורמי טרור. נמצא אפוא כי בנסיבות דהיום, ראוי ונכון להחמיר את מדיניות הענישה הנוהגת, זאת בין היתר על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים משימוש בו כאמצעי ליישוב סכסוכים" (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובה, פסקאות 16-17 [פורסם בנבו] (5.11.2019)); ראו גם: ע"פ 5993/21 אבו סאלח נ' מדינת ישראל, פסקה 12 [פורסם בנבו] (29.11.2021); ע"פ 3793/20 מוריחי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 [פורסם בנבו] (23.11.2020); רע"פ 7344/18 מג'יד נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (21.10.2018)).

בהתאם לזאת, וכחלק מתפקידו של בית המשפט בביעורן של תופעות קשות אלו, קיימת חשיבות של ממש להטלת ענישה הולמת ומרתיעה על כל חוליות השרשרת העבריינית - החל מיצרני או מבריחי הנשק הבלתי חוקי, דרך הסוחרים בו, ועד לאלו הנוטלים אותו לידם ועושים בו שימוש בלתי חוקי."

עוד ראו והשוו: ע"פ 3169/21 מדינת ישראל נ' אנבאריה (21.6.2021); ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מחאמיד (29.6.21); ע"פ 135/17 מדינת ישראל נ' בסל (08.03.17); רע"פ 4079/21 פלוני נ' מדינת ישראל (20.6.21); ע"פ 6277/20 היילי נ' מדינת ישראל (24.3.21); ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון (14.2.21); ע"פ 2564/19 אזברגה נ' מדינת ישראל (18.7.19); ע"פ 5807/20 שיבלי נ' מדינת ישראל (30.12.20); ע"פ 1944/20 מדינת ישראל נ' אמארה (2.9.20); רע"פ 3619/21 אבו הלאל ואח' נ' מדינת ישראל (26.5.21); ע"פ 5522/20 חלייחל נ' מדינת

25. נוכח מימדי העבירות בנשק וחומרתן הרבה, נרתם גם המחוקק לביצוע תיקוני חקיקה בניסיון למגר, ולמצער, לבלום את התפשטות התופעה של ירי חם בלתי חוקי. כך הוכנס עוד בשנת 2018 תיקון לחוק העונשין אשר החמיר את העונש הקבוע בצדה של עבירת הירי באזור מגורים (תיקון 132 (ירי מנשק חם), תשע"ח-2018). הרקע לתיקון החוק, כפי שניתן ללמוד מדברי ההסבר להצעת החוק, הוא הרצון ליתן ביטוי עונשי לחומרה הגלומה במעשי ירי שלא כדין המסכן חיי אדם.

ביום 8.12.2021 נכנס לתוקפו תיקון נוסף לחוק העונשין שנועד להחמיר בענישה המוטלת, אגב קביעת עונשי מינימום לעבירות בנשק, ובכללן רכישה, החזקה, נשיאה והובלה. נקבע, בין היתר, כי בתקופה של שלוש שנים מיום פרסום התיקון, לא יפחת עונשו של מי שהורשע בעבירות המנויות בסעיף 144 לחוק העונשין מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן יחליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונש. עוד נקבע כי עונש מאסר לפי אותו סעיף לא יהא כולו על תנאי, בהיעדר טעמים מיוחדים.

ביום 30.3.2023 פורסם חוק המאבק בכלי הנשק הבלתי חוקיים (תיקון חקיקה והוראות שעה), התשפ"ג-2023, אשר נועד גם הוא להיאבק בתפוצת כלי הנשק הבלתי חוקיים המשמשים ארגוני פשיעה ופשיעה חמורה, בדרך של מתן כלים למשטרת ישראל וליתר רשויות אכיפת החוק להתמודד עם התופעה. החוק קבע, בין היתר, הבחנה בין חלקי נשק מהותיים לכאלה שאינם מהותיים, כאשר העונש על רכישה, נשיאה או הובלה של חלק מהותי בנשק הוחמר מ-3 ל-5 שנות מאסר, ואילו כשמדובר בחלק של נשק שאינו מהותי, נותר העונש על כנו, קרי 3 שנות מאסר.

26. לצד עבירת החבלה החמורה בנסיבות מחמירות, הורשע הנאשם גם בעבירה של החזקה, נשיאה והובלה של נשק, שחומרתה עומדת בפני עצמה ומחייבת גם היא ענישה הולמת ומחמירה. עמד על כך בית המשפט בע"פ 4406/19 **מדינת ישראל נ' סובח** (5.11.2019) שם נאמר:

"התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית וה"הגורם בלעדו אינן" (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושוד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה. לעתים קרובות הנשק הבלתי חוקי נרכש מלכתחילה למטרות עבירה, ואף אם הנשק נרכש למטרות "הגנה עצמית", הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולחרפת תוצאותיהן.

על כן, המאבק בתופעות האלימות החמורות בחברה הישראלית בהן נעשה שימוש בנשק מחייב, מעבר למאמץ "לשים יד" על כלי הנשק הבלתי חוקיים הרבים שבידי הציבור, גם ענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות נשק, לרבות על עצם החזקה או רכישה שלא כדין של נשק.

.....

ביעור תופעת החזקת כלי נשק בלתי חוקיים הוא אפוא אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה ותנאי הכרחי למאבק בתופעות הפשיעה האלימה לסוגיה הרווחות במקומותינו, בבחינת "ייבוש הביצה" המשמשת ערס לגידולן של תופעות אלה. מהלך כזה מחייב הירתמות גם של בתי המשפט, על ידי ענישה מחמירה ומרתיעה לעבירות נשק בלתי חוקי באשר הן, וכל שכן מקום שנעשה בנשק כזה שימוש בביצוע עבירות אלימות לסוגיהן".

27. עבירת האלימות הנוספת בה הורשע הנאשם, ואשר הופנתה כלפי אמו של המתלונן, אף היא חמורה בנסיבותיה. לאחר שהנאשם ירה במתלונן, אמו של המתלונן יצאה מהבית, ניגשה לעבר הרכב בו ישב הנאשם וניסתה לאחוז בו לבל יעזוב את זירת האירוע. הנאשם נסע לאחור, נצמד לרכב אחר ואמו של המתלונן נפלה על הכביש ואיבדה את הכרתה. בגין מעשים אלה הורשע הנאשם בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש. מעשיו הבריוניים כלפי אמו של המתלונן אינם אלא המשך להתנהלותו האלימה והאכזרית. נראה כי הנאשם היה נחוש להשלים את מזימתו העבריינית ולהימלט מהמקום מיד לאחר מכן, ויהי מה.

28. מעבר לעבירות הנשק והאלימות, הורשע הנאשם גם בעבירות מתחום התעבורה, לרבות נהיגה בזמן פסילה ונהיגה ללא רישיון נהיגה. עבירות אלו חמורות בפני עצמן ומבטאות זלזול מצד הנאשם ברשויות האכיפה והעדר מורא מפני הדין.

29. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות הבאתי בחשבון בראש ובראשונה את הנזק שנגרם למתלונן. כפי שצוין, כתוצאה ממעשה הירי נגרמו למתלונן שני פצעי ירי בשוק גפה שמאלית ופצע ירי נוסף בשוק גפה ימנית תחתונה ושברים בפיבולה דו"צ מתחת לברכיים. המתלונן הובהל לחדר הלם במיין בית חולים העמק, שם אובחנו השברים ושתי רגליו הושמו בגבס. המתלונן אושפז מיום האירוע 22.4.2022 ועד 2.5.2022. בהמשך, ובשל החמרה במצבו, עקב חום, כאבי שוקיים וזיהום, אושפז המתלונן בשנית וביום 12.5.2022 הוא נותח. בכתב האישום נאמר כי נכון למועד הגשתו ביום 23.5.2023 היה המתלונן עדין מאושפז בבית החולים.

לצד הנזק שנגרם בפועל, אין צורך להכביר במלים לגבי פוטנציאל הנזק הטמון במעשיו של הנאשם. הלה בחר לירות במתלונן מטווח קרוב ביותר לא פחות משלוש יריות שפגעו בו. נכון הוא שהירי כוון לפלג גופו התחתון של המתלונן, אך אין לומר כי לא היה בו כדי לסכן את חייו של המתלונן וכבר היו דברים מעולם.

לא זו אף זו, לאמו של המתלונן נגרמה חבלה ממשית בעקבות מעשיו של הנאשם לאחר שנפלה על הכביש ואיבדה את הכרתה. בחירתו של הנאשם להמשיך בנסיעה בעוד אמו של המתלונן מנסה לאחוז בו על מנת למנוע הימלטותו מהזירה, טומנת בחובה פוטנציאל פגיעה רב מאוד. רק בנס לא הסתיים האירוע בנזק חמור יותר מכפי שאירע בפועל.

30. עוד בגדר הנסיבות הקשורות בביצוע עבירות האלימות הבאתי בחשבון את התכנון שקדם להן. לאחר שגילה כי המתלונן שוהה בבית דודו בכפר מועאווייה, הצטייד הנאשם באקדח ובתחמושת והגיע ברכבו לזירת האירוע. הנאשם התקשר למתלונן באמצעות אפליקציית הוואטסאפ ומשלא נענה צפר, שאז יצא המתלונן אל מחוץ לבית. צעדיו והתנהלותו של הנאשם מעידים על תכנון ונחישות לבצע את המעשה העברייני ולא על מעידה אקראית ואבדן שליטה רגעי שהובילו לתגובה האלימה.

31. סעיף 40ט(א)(5) לחוק העונשין מורה כי בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם, ובמסגרת בחינת הנסיבות הקשורות ביצוע העבירה, יתחשב בית המשפט גם בסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה. בענייננו מדובר כאמור בסכסוך בעניינים של מה בכך על רקע אי תשלום שכרו היומי המלא של המתלונן על ידי הנאשם וכן בשל סירובו של המתלונן למכור לנאשם את מכשיר הטלפון הנייד ששימש אותו והיה בחזקתו. סכסוך זניח זה הוביל את הנאשם לשאת ולהוביל אקדח, עד לפתח בית דודו של המתלונן, לירות לעבר המתלונן ולפגוע בו שלוש פעמים. בהמשך, כאשר ניסתה אמו של המתלונן למנוע את עזיבתו מזירת האירוע, נסע הנאשם לאחור, נצמד לרכב אחר וגרם לנפילתה וחבלתה. הנאשם עשה את מעשיו תוך שהוא נוהג ברכב, בעודו בפסילה, ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח. התנהלותו העבריינית החמורה אינה עומדת בכל יחס לסכסוך הזניח והתפל שעתד ברקע למעשים.

31. בחינת מדיניות הענישה לגבי העבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות מלמדת על קיומו של מנעד רחב של עונשים ומתחמי ענישה, בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של המבצע. (ראו: ע"פ 6310/14 פלוני נ' מדינת ישראל (16.6.15); ע"פ 8597/07 זועבי נ' מדינת ישראל (15.1.08); ע"פ 607/07 סאלם נ' מדינת ישראל (10.5.07)). בע"פ 9580/15 מדינת ישראל נ' זדה (23.3.2016) נקבע כי:

"מטבע הדברים שאירועי אלימות המגולמים בעבירה של 'חבלה חמורה בנסיבות מחמירות', שהיא העבירה העיקרית בה הורשע המשיב בענייננו, עשויים להתרחש במגוון רחב מאוד של מצבים, נסיבות ביצוע ורמות חומרה. ואכן הפסיקה בתחום זה כוללת מנעד רחב של רמות ענישה, כאשר לצד מקרים של ענישה מקלה הוטלו במקרים אחרים עונשים חמורים של שנות מאסר ארוכות, הכל בהתאם לנסיבות הספציפיות של כל מקרה לגופו... בקביעת מתחם העונש ההולם ובגזירת הדין בגדרו אין די כמובן בהתייחסות לסעיף העבירה בו הורשע הנאשם, אלא העיקר הוא בעובדות ובנסיבות האירועים הספציפיים בגינם הורשע הנאשם (ע"פ 1997/13 פלוני נ' מדינת ישראל (29.8.2013))."

יחד עם זאת, ועל מנת לסבר את האוזן, להלן מספר דוגמאות מהפסיקה בנסיבות הדומות במידת מה לענייננו.

בע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח ואח' (5.11.2019) קיבל בית המשפט העליון את ערעור המדינה על קולת העונשים שהושתו על המשיבים ודחה את ערעורם הנגדי. מדובר במי שהורשעו בביצוע

עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ועבירות בנשק, על רקע סכסוך בין משפחת המתלוננים למשפחת המשיבים. באותו מקרה ירו המשיבים 1 ו-2 יחד עם אחר לעבר המתלונן, שעמד ליד ביתו, מתוך רכב שבו נסעו ופגעו בבטנו התחתונה. משיב 3 ירה באמצעות אקדח במקום אחר לעבר מתלונן נוסף ופגע בו בירך, ולאחר מכן ירה לעבר אנשים אחרים מבלי שפגע בהם. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וגזר על המשיב 1 שש שנות מאסר תחת 50 חודשי מאסר שנגזרו על ידי בית המשפט המחוזי, על משיב 2 גזר בית המשפט חמש שנות מאסר תחת 42 חודשי מאסר, ועל משיב 3 נגזרו 3.5 שנות מאסר תחת 24 חודשי מאסר שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי.

בע"פ 1843/19 **עמאש נ' מדינת ישראל** (2.10.2019) מדובר במי שהורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות והחזקה ונשיאה של נשק ונדון על ידי בית המשפט המחוזי לעונש של 4.5 שנות מאסר. באותו מקרה ירה המערער מספר כדורים לעבר אדם איתו היה מסוכסך ופגע בידו של ילד בן 10 שעמד בסמוך. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של המערער, הגם שמדובר במי שאין לחובתו עבר פלילי.

בע"פ 1971/19 **אבו חוסין נ' מדינת ישראל** (30.6.2019) מדובר במי שהורשע בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ונשיאת נשק והובלתו שלא כדין. המערער ירה אל עבר המתלונן מספר כדורים, על רקע סכסוך כספי, פגע בו בירך וגרם לו למספר פגיעות. בית המשפט המחוזי גזר עליו 42 חודשי מאסר לריצוי בפועל ובבית המשפט העליון חזר בו המערער מערעורו.

32. באשר לעבירה של החזקה, נשיאה והובלה של נשק, נקבע כי מתחם העונש ההולם שראוי לקבוע לגבי נאשם בגיר שהורשע בנשיאה של נשק חם באופן בלתי חוקי במרחב הציבורי נע ככלל בין 30 ל-42 חודשי מאסר לריצוי בפועל. כך לדוגמה, פסק בית המשפט בע"פ 5602/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (14.09.2022), כי:

"בהמשך לדברים אלה הבהרתי, בפסק הדין שניתן באחרונה בהסכמת חברי השופטים י' אלרון וי' כשר, כי הענישה המחמירה והבלתי מתפשרת כאמור צריכה לחול ללא סייגים על כל נאשם בגיר באשר הוא, שכן "בטיפולנו בעבירות [נשק] מסוג זה ובמבצעה, להרתעת היחיד והרבים ולהרחקת עברייני הנשק מהחברה על ידי השמתם בין כותלי הכלא לתקופות ממושכות יש מעמד בכורה", ועל כן "ככלל, יעדים עונשיים אלו מוחקים מניה וביה את בקשת העבריין לשיקום [...] גם כאשר מדובר בעבריין צעיר שהסתבך לראשונה בפלילים ובקשתו לשיקום כנה ואף זוכה לתמיכתו של שירות המבחן" (ראו: ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 [פורסם בנבו] (28.7.2022)). זאת, מסיבה פשוטה: "בימים קשים אלה, השיקום שבראש מעיינו הוא שיקום המרחב הציבורי המדמם כתוצאה מעבירות נשק בלתי פוסקות והשימוש העברייני בנשק חם." (שם). בהקשר זה אוסיף ואציין את המובן מאלו: בית משפט שמקל בעונשו של עבריין נשק מכביד על החברה שנאלצת להגן על עצמה - על כל בניה ובנותיה - מעברייני נשק.

...

כעולה מפסיקתו של בית משפט זה, מתחם הענישה הרגיל שראוי לקבוע לנאשם בגין בגין נשיאה בלתי חוקית של נשק חם במרחב הציבורי נע בין 30 ל-42 חודשי מאסר בין סורג ובריח (לצד עונשים נלווים בדמותם של מאסר-על-תנאי וקנס) (ראו והשוו: עניין נורי, בפסקה 12; עניין קואסמה, בפסקה 14; עניין ביטון, בפסקה 12; ועניין חלייחל, בפסקה 3 ו-10). הווה אומר: באין נסיבות מיוחדות לחומרא או לקולא, יהא זה בהחלט סביר אם בית משפט יטיל על נאשם כאמור עונש של 36 חודשי מאסר לריצוי בפועל. תקוותי היא כי אמות מידה אלה תנחנה את הערכאות הדיוניות באופן שיטתי, כך שמדיניות הענישה אשר נקוטה בידינו ביחס לעבירות נשק תיושם כהלכתה ובמלוא עוצמתה." (ההדגשה אינה במקור - א.ט.).

בע"פ 5856/22 טאיע סויטאת נ' מדינת ישראל (21.03.2023) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירות של נשיאה והובלת נשק ותחמושת שלא כדין והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. מדובר במערער שנסע עם אדם אחר כשהוא נושא אקדח מסוג FN ובו מחסנית ריקה. כאשר הגיע הרכב למחסום משטרת הנהג עצר את הרכב, המערער יצא מהרכב והחל להימלט מהמקום ובחלוף מרדף קצר, שבמהלכו השליך את האקדח, נתפס. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער לאחר ניהול הוכחות וגזר עליו 28 חודשי מאסר לריצוי בפועל. ערעור שהוגש כנגד הכרעת הדין וגזר הדין נדחה על ידי בית המשפט העליון. יודגש כי באותו מקרה דובר בנשיאה והובלה בלבד, מבלי שנעשה ירי, לא כל שכן מבלי שנפגע מאן דהו.

33. לאחר שבחנתי את הערכים המוגנים שנפגעו מביצוע העבירות בעניינינו ונתתי דעתי לנסיבות ביצוע ולאחר שעמדתי על מדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, ובשים לב לכך שלבד מעבירות הנשק והאלימות הורשע הנאשם גם בעבירות חמורות מתחום התעבורה, אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 5 - 8 שנות מאסר לריצוי בפועל בצירוף עונשים נלווים.

גזירת העונש בתוך המתחם

34. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע לגביו הבאתי בחשבון את הודאתו במיוחס לו, המגלמת נטילת אחריות מצדו על מעשיו והביאה לחסכון בזמן שיפוטי יקר. יחד עם זאת, מדובר בהודאה שניתנה לאחר שהתקיימו שתי ישיבות הוכחות במהלכן נשמעו מספר עדי תביעה.

35. עוד ראיתי להביא בחשבון את הרשעותיו הקודמות של הנאשם. מדובר במי שלחובתו שלוש הרשעות פליליות ולא פחות מ-26 הרשעות מתחום התעבורה. בנוסף, לנאשם שתי הרשעות תעבורה נוספות בזיקה לתיקים פליליים שהתנהלו נגדו. הגם שהרשעותיו הפליליות אינן ברף חומרה גבוה, הרי היקף הרשעותיו התעבורתיות הוא גדול ואין זו הפעם הראשונה בה מורשע הנאשם בעבירה של נהיגה בזמן פסילה. זאת ועוד, הנאשם ביצע את העבירות בעניינינו בזמן שהיה תלוי ועומד נגדו מאסר מותנה בגין הרשעתו בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, שכן ביום 6.12.2021 גזר עליו בית משפט השלום לתעבורה בנצרת, בין היתר, 5 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים. המאשימה בקשה להורות על הפעלת התנאי באופן מצטבר

לעונש שיוטל על הנאשם בגין תיק זה, ואני מקבל עמדתה לעניין זה.

36. מטעם ההגנה הוצג אישור ערוך בידי עו"ד עלאא אגבריה (נע/2) בו נאמר כי בין הצדדים נערך הסכם סולחה, במסגרתו העביר הנאשם למתלונן פיצוי בסך 100,000 ₪. אלא שמשום מה הסכם הסולחה עצמו לא הוצג, כך שלא ניתן לעמוד על תנאיו לא כל שכן אופן תשלום הפיצוי הנטען.

לא מצאתי לייחס להסכם זה משקל רב. בע"פ 6496/21 ריאן נ' מדינת ישראל (20.12.2021) עמד בית המשפט בהרחבה על המשקל שיש ליתן להסכמי סולחה בקבועו:

"במסגרת בחינת משקלה של סולחה מסוימת על בית המשפט ליתן את דעתו, בין היתר, לרקע להסכם הסולחה, משמעות הוראותיו של ההסכם, יציבותו ופערי הכוחות שעמדו מאחורי חתימתו (ראו, בין היתר: ע"פ 7473/20 מדינת ישראל נ' מחאמיד, פסקה 27 [פורסם בנבו] (29.6.2021)). בהינתן שהסולחה, מטבעה, מהווה הסכמה קבוצתית, שעשויה לכלול הפעלת אי אלו לחצים, הרי שיש לראות בה הסכמה "חשודה". על בית המשפט לנסות להתרשם מעמדתם האישית והכנה של הנאשם ונפגעי העבירה הישירים לגביה (Nurit Tsafir, Arab Customary Law in Israel: Sulha Agreements) (2006) 76, 95 ISLAM. LAW SOC. 13 Israeli Courts, and)). בהתאם, יש לבחון שזו לא נכפתה על הצדדים הר כגיגית (ע"פ 3623/11 פרעוני נ' מדינת ישראל, פסקה 49 [פורסם בנבו] (26.11.2012); וע"פ 2127/17 עלוש נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (28.2.2018)). ראו גם עדנה ארבל "מעמדו של קרבן העבירה בהליך המשפטי" ספר גבריאל בך 189, 213 (2011), וכן אורי ינאי ושאוקי עדווי "מסורות ליישוב קונפליקט פלילי: מה בין 'סולחה' ובין הליך 'צדק מאחה'" מפגיעה לאיחוי - צדק מאחה ושיח מאחה בישראל 51, 70-71 (אורי ינאי וטלי גל עורכים 2016)). לצד האמור, וכמשקל נגד להסכמה גופה, על בית המשפט ליתן משקל משמעותי לחומרת המעשים שברקע השגת הסולחה. ככל שמדובר במעשים חמורים יותר, הרי שבית המשפט יטה שלא לייחס משמעות משפטית לסולחה כלל (ע"פ 4131/13 שמארי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (13.3.2014))."

37. סיכומי של דבר, ועל יסוד מקבץ השיקולים שמניתי לעיל אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 5.5 שנות מאסר לריצוי בפועל. בנוסף, אני מורה על הפעלת המאסר המותנה בן חמשה חודשים שהוטל על הנאשם על ידי בית משפט לתעבורה בנצרת בתת"ע 2611-04-20 באופן מצטבר. בסה"כ ירצה הנאשם 71 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו מיום 1.5.2022.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת אלימות או נשק מסוג פשע

וירשע בגינה.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת אלימות או נשק מסוג עוון, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה או פוליסת ביטוח בת תוקף וירשע בגין אחת מהן.

ד. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שנתיים עבירת איומים וירשע בגינה.

ה. פיצוי למתלונן בסך ₪ 25,000 שישולם באמצעות המרכז לגביית קנסות והוצאות עד ליום 1.9.2023.

ו. 24 חודשי פסילה בפועל מלהוציא או להחזיק רישיון נהיגה. בנוסף, אני מורה על הפעלת הפסילה המותנית בת 4 חודשים שהוטלה על הנאשם בתת"ע 20-04-2611 באופן מצטבר. בסה"כ יהיה הנאשם פסול מלהוציא או להחזיק רישיון נהיגה למשך 28 חודשים ממועד שחרורו.

ז. אני פוסל את הנאשם על תנאי מלהוציא או להחזיק רישיון נהיגה למשך 8 חודשים לבל יעבור משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה או ללא פוליסת ביטוח בת תוקף וירשע בגין אחת מהן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, ח' אב תשפ"ג, 26 יולי 2023, במעמד הנוכחים.